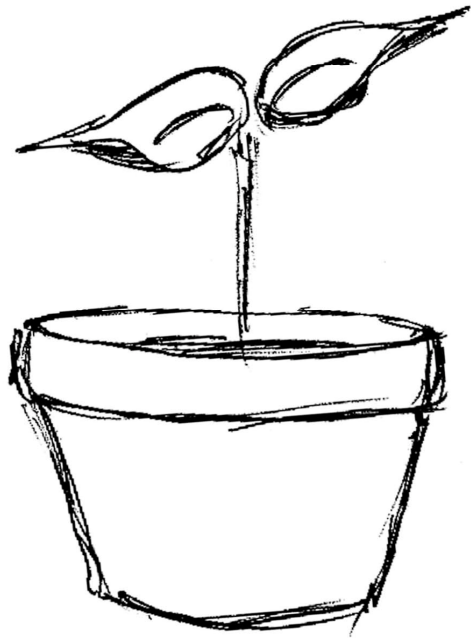

Kpoverello

2009.07.29. I. évfolyam 4. szám

Élet...

Kedves Testvérek,

Ezzel a nyári kis számunkkal szeretnénk a zarándoklat témájához kapcsolódni. Élet, élet az evangélium szerint, élet mint ajándék, élet mint csoda..hm..élet..nehéz ügy, mégis sok minden felmerült bennünk. Olvashattok majd eltört lábokról, nyelvtörténeti dolgokról, Down-kórról és eddigi rovatainkat is folytatjuk. Új cikksorozatunkban útkereséseinkről írunk, *Ez az amit keresek* címmel. Életteli, életvidám zarándoklást kívánunk, sok szeretettel.

a szerk.

Coffice diary

V.W. on Bond Street

Early (or late) morning, light brown and light blond hues, the engaging smell of mellow greenhouse summer fruits, wondering cats and kittens loud flowerbeds on each balcony; eager and proud bicycle riders – they all run flushed by the sentences of common mortals, as, for instance: “I must walk the dog !”

I measure my motion by the sound of my steps on the boiling pavement until I get to the final ‘work yard’ flowerbed. I walk in, and greet them with the usual ‘Morning’. They too were the heroes who have penetrated this maze of light, colour, sound and architecture, and they too are not aware of their character-ship on Bond Street.

Gál Dalma

Mi az evangélium?

Az evangélium szó az európai nyelvek nemzetközi szavai között található, jelenti egyrészt az üdvösségnek, Isten országa eljövételének örömhírét, másrészt a Jézus életét tartalmazó négy újszövetségi könyvet és a belőlük a szentmisében felolvasott részt.

Maga a szó a magyar nyelvbe a latinból került át (euangelium ’a Jézus életét tartalmazó négy újszövetségi könyv egyike’), a latinba viszont a görög nyelvből. A görög εὐαγγέλιον szó eredetileg a jó hír hozataláért járó jutalmat, később magát a jó hírt, üzenetet, örömhírt (pl. a jóslásokban a kedvező isteni szót vagy a római császárkultusz idején a császár születésének, trónfoglalásának, győzelmének, látogatásának vagy rendeletének kihirdetését) jelentette, innen tevődött át jelentése a jézusi örömhírré. Hasonló a helyzet az evangélista szó forrásául szolgáló görög εὐεγιστής szóval, ami eredetileg a jó hír (ki)hirdetőjét jelentette, s a ’jó’

jelentésű εὐ és a 'követ, hírnök, hír, üzenet' jelentésű ἀγγελος szavakból tevődött össze (utóbbira megy vissza az angyal szó is).

A szó előfordul már legrégebbi magyar nyelvű könyvünkben, a XV. századi Jókai-kódexben is, épp Szent Ferenc legendájában („sz. fferenc...nem akaruan ew uele vetedni: mykeppen bizon euangeliumnak tartoya...”), s már itt is az újszövetségi 'isteni örömhír' értelemben. Nem ilyen egyértelmű viszont a szó további származékainak helyzete, kezdetben átkerültek jelentésükbe az eredeti görög szó más jelentései is, az evangélizált például eredetileg a magyarban is 'jó, örvendetes hírt hoz', az evangélikust pedig 'örvendetes hírt közlő', ill. 'evangélista' értelemben használták (később kezdték így nevezni a lutheránusokat is, mivel Luther evangéliumnak – 'a bibliából kiinduló' – nevezte tanait).

Források: Magyar Katolikus Lexikon; A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I.

Kántor Emese

Beszélgetés Imre testvérrel

A csatószegei származású István Imre testvér a szászsebesi ferences kolostor szerzetese 4 éve. Fiatalos lendülettel rendszeresen kiveszi a részét az ifjúságnak szervezett ferences programokból, legyen az a FerBiT, azaz a Ferences Biciklitúra vagy a FerIZa, vagyis a Ferences Ifjúsági Zarándoklat. Őt kérdeztük röviden az életről, az evangélium szerinti életről a jelenlegi lapszámunk témájának illetve az – ezzel egybeeső, szintén az életre fókuszáló – idei FerIZának megfelelően.

Emlékezeted szerint, Imre testvér, mikor kezdted gondolkodni először az életről, az életről, annak értelméről? Milyen kérdések jöttek fel benned ezzel kapcsolatban (ha feljöttek), és milyen válaszokat kaptál rájuk?

Az életről igazából, hogy Istennek tetsző módon éljek- ez foglalkoztatott elég korán. Igazából ez volt az az indítás, amit éreztem, hogy Isten legyen mindig az első az életemben, az evangéliumi élet megélése. Ez ami fontos számomra. Ha ezt tudom élni, akkor az embereket is meg tudom szólítani. A kérdések, amik igazából foglalkoztattak, és össze tudnék foglalni röviden az az, hogy miért is kell szerzetes legyek, Istennek szolgáljak? Válaszom erre, hogy az Isten szeretete által tudom az evangéliumot megélni, és a szerzetességet is.

„Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen!” (Jn 10, 10) – mondja Jézus Krisztus. Mikor és miben tapasztaltad meg, Imre testvér ezeknek a jézusi szavaknak az igazságát, hitelességét? Tehát hogyan vált számodra nyilvánvalóvá, hogy az életed és a Jézus által mondottak, az Ő élete között kapcsolat van?

Igen. Ha Isten nincs jelen az életemben, akkor egy száraz fához hasonlítom magam. Az Isten mindig velem, velünk van. Jelen tud lenni az életemben, mikor az Ő, csakis kizárólag az Ő akaratát keresem. Az életem: úgy gondolom, hogy az az Övé, az Istené. Az élet nem más, mint ajándék, és ezt érzem akkor, amikor a közösségen belül egymás segítségére számíthatunk.

Assisi Szent Ferenc 800 év távlatából meg tud szólítani minden korosztályt, ez különösen is megmutatkozik a fiataloknál, amikor maga a természet csodálatos tájain próbálják Istent dicsőíteni, és keresni életükben a vele való kapcsolatot.

II. János Pál pápa hasonló kezdetű enciklikájában az evangéliumot az Élet Evangéliumának mondja, amely szavai szerint „Isten emberszeretetének és a személy méltóságának Evangéliuma”. Imre testvér, neked mi jelent a legnagyobb segítséget, hajtóerőt az evangélium szerinti élet minél teljesebb megvalósításában?

Az igazi segítséget az adja meg számomra, hogy Isten a szeretet, hogy Ő szeret engem és így embertársaimat is szeretem. A nehézségek idején segítséget csakis az Úrtól kapok. Embertársaimon keresztül, szeretetük által jutok el Isten szeretetéhez. A tapasztalat mindig mutatja azt, hogy Isten jelen van mindenkor és mindenütt.

Az idei FerIZa hírlevelében olvasom: „Az életre próbálunk figyelni beszélgetéseinkben, játékainkban, az együttlétben..” Ebben az „életre figyelésben” mi az, amit fontosnak találsz kiemelni, amire felhívnád a zarándokló fiatalok figyelmét?

Igen, az élet olyan kincs, amit mindig őrizni kell. A Ferizákon is azt tapasztaltam a fiatalok körében, hogy igen, ők vágnak Istenre, vágnak arra, hogy elmondhassák azt, ami bennük van egy másik személynek. Ez jó alkalom a természetben való csendes zarándoklásra, ahol az ember tud önmagára és embertársaira figyelni. Különböző helyekről jövünk össze, és mégis egy nagy családot alkotunk, és ez az, ami megtudja hozni gyümölcsét. Amit fontosnak találok az nem más, mint az, hogy merjük életünket Istennek teljesen odaadni, ahogy azt Assisi Szent Ferenc is tette. Minél inkább odaadom életemet Istennek, annál jobban tudom Őt szeretni, és így az embereket is.

Köszönöm a válaszadást!

Sz. K.

Jézus Szent Szíve

2009. június 20-án családommal Szentkeresztbányára utaztam nagymamámhoz, s ott éppen – Jézus Szívének ünnepe lévén – a templom búcsúját ünnepelték. Igét hirdetett Csató Béla csíkszentkirályi plébános. Gondolatai nagyon megérintettek, ezért szeretném megosztani, ami belőlük számomra megmaradt, amire utólag vissza tudtam emlékezni. (Ami itt következik, a prédikációban elhangzottak, nem saját gondolataim.)

Mi az, hogy Jézus Szíve?

Jézus valóságos Isten, aki ugyanakkor felvette az emberi természetet, így benne emberi és isteni természet összekeveretlenül, de különválaszthatatlanul jelen van. A szív pedig nem a szervre utal, hanem arra, hogy milyen az egész ember (pl. szoktuk mondani, hogy valaki rossz- vagy jószívű). Így Jézus Szíve a teljes személy emberi és isteni voltát jelenti.

Jézus Szívének imádása

„Az imádás belerévülés teljes valómmal (értelmemmel, akaratommal és érzelmeimmel) abba, akit legfontosabbnak ismerek fel (tudom, hogy a legjobb, s érzelmeimmel rátapadok, hódolok neki).”

Jézus Szívének tisztelete

A tisztelet nem ugyanaz, mint a szeretet. Szeretnünk keresztényként mindenkit kell, a tisztelet viszont csak azt illeti, aki azt kiérdemli (ilyen értelemben a negyedik parancsolat tulajdonképpen keményebb a szülőknek, mint a gyerekeknek, hiszen azt feltételezi, hogy a szülők úgy éljenek, hogy gyerekeik tisztelhessék őket).

Jézus Szívét tisztelni azt jelenti, hogy példaképként szemlélem, döntésem előtt, cselekvés közben és után végig előttem lebeg a kérdés, hogy Jézus vajon mit tett volna / mit tenne ebben a helyzetben.

Jézus Szíve és Mária Szíve

Mária Szíve igent mondott Jézusra már fogantatása előtt („Legyen nekem a te igéd szerint.”), de ez nem jelentette azt, hogy kísértések, próbák nem érhatték őt (lásd Egyiptomba menekülés; názáreti bujkálás; Jézus elvesztése tizenkét éves korában; Jézus nem rokonait, hanem saját követőit nevezi anyjának és testvéreinek; ill. Jézus kereszthalála). S bár minden elszakadás, elválás egyféle halál, a próbák csak azt jelzik, hogy a gondviselés szabaddá akar tenni minket evilági megkötöttségeinktől.

Jézus Szíve és a papok

A papot latinul sacerdosnak nevezik, ami szent ajándékot jelent. A név azt jelzi, hogy a papság önkéntes, a pap csak magát adhatja, szabadon. Teljesen odaadja magát Istennek, akár a szerelmesek magukat egymásnak a házasságban (majd ketten együtt magukat és kapcsolatukat Istennek). Ezáltal a papi szív a tiszteletre méltó Szent Szív mintájára próbál alakulni (vö. „Aki titeket hallgat, engem hallgat...”).

Kísértések itt is vannak, ahogy Jézust is érték. Ő azonban sosem szállt vitába az ördöggel, csak a biblia szavaival válaszolt. Számunkra is a hit és a töretlen hűség a legfontosabbak, a kísértéseken úgy lehet felülemelkedni, ha belekapaszkodunk Istenbe. Jézus a szólótó, mi a vesszők, belőle kell táplálkoznunk, állandó kapcsolatot fenntartani az Atyával az imádságon keresztül, s abból élni Jézushoz hasonlóan, hogy az Atya akaratát tegyük.

Jézus Szíve és a nép

Jézus Szíve népünket és jubileumot ünneplő egyházmegyénket ezer éve megtartotta.

„Zúgjunk bele, szerelmetesedjünk bele Istenbe! ... Legyünk gyufa, ami lángra gyúl, és elveszti fejét! ... Tegyük mindent és járjunk mindig Istentől, Istenben és Istenhez!”

Lejegyezte: Kántor Emese

Egy ferencesnek is beillő jövődöbéli szentről

Néhány emberben felmerült a kérdés az újságban szereplő nevével kapcsolatban. Ekkor döntöttem el, hogy mindenképp beszélnem kell a pártfogómról.

Valamikor vonzottak a nagy szentek. De amikor kezdtem észrevenni, hogy legnagyobb erőfeszítéseimmel sem érhetem utol őket, elsősorban azért, mert az életszentség is kegyelem, ami nem mindenkinek adatik meg olyan rendkívüli formában, már nem tudtam annyira közel érezni magam hozzájuk. Ebben az időszakban találkoztam Léonie-val, Kis Szent Teréz egyik testvérével. Emlékszem, Terézről olvastam, és többször belebotlottam a nevébe, aztán kíváncsi lettem és utánanéztem.

Szüleinek harmadik gyermekéről, a „szegény Léonie”-ről édesanyja így ír, összehasonlítva őt az egyik testvérével: „Van két lányom, egy szép és egy kevésbé szép...” Egészség szempontjából gyenge gyermek, aki később nehezen tanul, érzékeny és a család fekete báránya. Több iskolába is jár, de mivel nem sikerül felzárkóznia a többiekhez, hazakerül. Nagynénje, aki vizitációs nővér, szintén próbálkozik vele, nála születik meg benne a

szerves élet utáni vágy, amire azonban még sokat kell várnia. Édesanyjuk halálakor Teréz négy éves, de az anya inkább a tíz évvel idősebb Léoniért szeretne még életben maradni, hogy segíthesse. Léonie kilencedet végez, hogy meghalhasson anyja helyett, ez azonban nem teljesül. Anyja halála után a bencés nővérek iskolájába kerül, ahol megerősödik benne a magány iránti vágy.

Huszonhárom éves, amikor egy alkalommal éppen a klarisszáknál járnak, egyedül hagyják a nővérekkel, és rögtön be is lépik. Egészsége azonban hamar megromlik, és egy hónap múltán távozni kényszerül.

Egy évvel később próbálkozik újra a vizitációs nővéreknél, de itt se bírja sokáig, egészsége és lelkiereje felmondja a szolgálatot. Ő lesz az, aki beteg édesapjuk mellett marad, Céline nővérével. Még kétszer próbálkozik a szerzetesi élettel, véglegesen csak Teréz halála után sikerül neki, aki sokat imádkozik érte.

Ő lesz Teréz „kis útjának” egyik legsikeresebb híve. Nem lehetett könnyű neki együtt élni számtalan kudarcával, gyerekkori szenvedéseivel és a háttér szereppel, amely neki jutott. Kitartása megdöbbentett. Nem betegedett bele életének nehézségeibe, hanem igyekezett Istent keresni.

Kolostori élete során egyszerű munkákat végzett, és saját nehézségeiből tapasztalatot gyűjtve ő lett a gondokkal küzdő jelöltek őrangyala. Sikerült alázattá átalakítani gyengeségét, és így példaképpé válni.

Megérte Teréz szentté avatását, sokan felkeresték, hogy imádkozzon értük. 1941-ben halt meg, 78 éves korában. Ma is sokan felkeresik sírját, különösen nehéz természetű gyerekekért kérik közbenjárását.

Életemnek egyik legnehezebb időszakában mellettem is ott volt Léonie, és most is a példájába kapaszkodom. Egyszer kértem tőle segítséget, és meg is kaptam, félreérthetetlen módon.

Néhány évvel ezelőtt mondta nekem egy francia kármelita atya, aki a Szenttéavatási Kongregációnál dolgozik, hogy kérik a boldoggá avatását. Kérdésemre, hogy mit szól ehhez, azt válaszolta, ha Teréz másik három testvére közül bármelyiket szentté akarják avatni, ő az ördög ügyvédje lesz, de Léonie ellen nincs semmi kifogása!

Emlékezés egy jó pástorra

Augusztus 9-én egy éve lesz, hogy Orbán László kolozsvári egyetemi lelkész a mennyei hazába költözött. A következő gondolatvezetésben arra szeretnék reflektálni, hogy hogyan kapcsolódott az ő élete, személye a mi ferences világunkhoz, mit jelentett ő nekünk.

Kis csoportunk a szó szoros értelmében soha nem vallotta magát az egyetemi lelkészség által szervezett egyik lehetőségnek, mint a hasonló csoportok, amelyek többnyire a KEL épületén belül és programja szerint működnek. A ferences atyák beszámolója szerint évek óta egyetemista fiatalok ministráltak templomukban, akik számára ők szerveztek programokat (amint az előző lapszámban említettem, már a negyvenes évektől indult a ferences fiatalok számára csoport a FVR szervezésében).

Mindezek ellenére Laci tudatosan követte tevékenységeinket, és szíve vágya volt erősíteni a kapcsolatot a ferences fiatalok, valamint a lelkészségre járó ifjúság között. Tudta, hogy a lelkészség által követett irányba tartó közösség vagyunk mi is, akik elméleti és gyakorlati ismereteink elmélyítése mellett szeretnénk elköteleződni és felelősséget vállalni az Isten országa felé vezető úton. Azt is tudta, hogy több gyertyának erősebb a fénye, együtt jobban világíthatunk.

Gondolom, e vágyának, valamint nagylelkűségének következménye volt az is, hogy 2007 szilveszterén befogadott minket gyimesfelsőlöki kis házába, pedig jó néhányunkat nem is ismert. Sőt, ő is velünk ünnepelt, így az esztendő fordulóján nem maradtunk szentmise nélkül, és az új évet is a legszentebb áldozat megünneplésével kezdhettük. Keresztény értelmiségi fiatalokhoz méltó módon töltöttük el a pár napot, kirándulva, szórakozva, nevetve, énekelve, és ő sokszor velünk tartott, máskor meg hallgatagon szemlélte beszélgetéseinket, játékainkat. Nekem személyesen külön élmény volt e pár nap alatt mindig az, amikor csendes mosolyával „báránkáimnak” nevezett minket is, akár a KEL-es egyetemistákat. Ezzel fejezte ki, hogy nem tesz különbséget közöttünk, fontosak vagyunk mi is az ő számára, és alighanem ezt kis csoportunk is megértette, hiszen egyik társunk így fogalmazott: valamiképpen Lacihoz is tartozunk, hisz mi is Kolozsváron tanuló katolikus egyetemisták vagyunk.

Talán Isten különös kegyelmének köszönhető, hogy a tavalyi tanév második félévében megérhetett egy bizonyos közeledést: Leó testvérrel folytatott beszélgetése után a KEL-programfüzetben megjelent a ferences csoport bemutatása, hétfő esti programja és a kapcsolatfelvételi lehetőség.

Hiszem, hogy most az égi hazában örül annak, hogy a Kpoverello lapszámait a KEL honlapján is olvashatók...

Lacival kapcsolatos személyes élményeim nem múltak el nyomtalanul: mélyre hatoló, barátságos és szeretet sugárzó tekintete; csendes kiállása; kevés, de megfontolt szava; nagy és széleskörű tudása, mely mégsem tette elbizakodottá vagy lekezelővé; őszinte érdeklődése mindig példaértékű marad számomra. Futó találkozások során a néhány másodpercnyi idő alatt is teljes figyelmet tudott szentelni az előtte álló embernek. Szemlélődő jelenléte, egyszerűsége, természetes kisugárzása adott egyéniségének karizmatikus vonásokat.

Azt is meg kell jegyeznem, hogy nem mindenki értett vele egyet, nem a fent leírtakhoz hasonlóan látták alakját – ahogy ez már emberek között lenni szokott. Én most inkább egy szubjektív képet festettem róla, hiszen úgy érzem, személye és életmódja, hitélete nagy hatással volt/van rám.

Úgy gondolom, nekünk, ferences fiataloknak is példaértékű volt életében és halálában egyaránt. Ahogy J. megjegyezte, amikor ellátogattunk sírházhoz: akár ferences is lehetett volna... Éppen ezért fontos feladatnak tartom, hogy mi, akik ismertük, akik hosszabb időt töltöttünk vele, továbbadjuk lelkesedését, kövessük életpéldáját, beszéljünk róla, elevenen tartsuk emléket. Így a következő nemzedékek is meggyőződhetnek arról, hogy lehet és érdemes Krisztus útján járni a mai világban is.

Both Vanda Erzsébet

Down-kórral is van élet!

A Down-kór olyan kromoszóma-rendellenesség, melyet a 21-es kromoszóma triszómiája okoz, vagyis a betegnek kettő helyett három 21-es kromoszómája van. A betegség külső jelei: lapos arc, elálló fülek, a szemek sarkában található ún. mongolredő, egymástól távol levő szemek, kicsi orr, rövid végtagok, rövid, széles és tömpe ujjak, ízületek nagyfokú lazasága, alacsony növés. Ezeknél súlyosabbak a szervi elváltozások, az izmok gyengesége, a pajzsmirigy működési zavarai, szív- és érrendszeri panaszok, gyomor- és bélrendszeri rendellenességek, szem- és látási zavarok, fül- és hallási problémák, súlyos szellemi fogyatékoság.

A genetikai betegségek megelőzése a prenatális diagnosztikán alapul. A terhesség ideje alatt az anyát vagy a magzatot különböző módszerekkel vizsgálják. Ezek a következők: ultrahangvizsgálat, a méhlepényből történő mintavétel (chorionboholy-biopszia), az anya hasfalán át bevezetett vékony tűn keresztül történő magzatvízlevétel (amniocentézis), magzati vérvétel a

köldökszínórból (kordocentézis). Gyakran a végleges diagnózis megállapításához több módszer elvégzése szükséges.

A Down-kór megjelenésének veszélye az anya életkorának előrehaladtával nő, ezért a 35 év feletti anyukáknál rutinszerűen végzik a magzat kromoszóma vizsgálatát. A Down-kórosok többségét azonban az ennél fiatalabb várandósok szülik, mert náluk nem végzik el a kromoszóma vizsgálatot.

A katolikus egyház tanítása szerint semmilyen szempontból sem lehet különbséget tenni az emberi életek között, így semmi sem indokolhatja egy létező élet (a magzat) elpusztítását. Ebből következik, hogy az abortuszt gyilkosságnak (szándékos emberölésnek) tekinti az egyház. Ennek alapján az anya nem vetetheti el meg nem született gyermekét, akkor sem, ha valószínűleg betegen fog születni. A genetikai elváltozást szenvedő embriók nagy része azonban meg sem születik. A kromoszómák számbeli elváltozása (trisómia) életképtelen embriót eredményez. Vagy meg sem tapad ez a megtermékenyített petesejt, vagy hamarosan spontán abortusz következik be. A többi autoszómális genetikai betegséghez képest a Down-kórosoknak jó életkilátásuk van, akár 50-60 évet is élhetnek, ha nem lépnek fel súlyos szervi elváltozások. Megtanulnak írni, olvasni, számolni (speciális iskolákban), egyszerűbb munkák elvégzését is megtanulhatják, és önmaguk ellátására is képesek.

Akaratlanul is feltevődik a kérdés, hogy mi is lenne a megoldás. Mit tegyen az anyuka, mikor az orvosok bejelentik neki, hogy születendő gyereke Down-kóros lesz?

A szülők keveset tudnak a betegségről, a gyógyulási esélyekről. Talán ez az oka annak, hogy pl. Magyarországon minden harmadik Down-kórosról lemondanak a szülei, így ezek a gyerekek állami gondozásban nőnek fel. Pedig a tapasztalat azt mutatja, hogy azok a gyerekek, akik szerető családban nőnek fel, be tudnak illeszkedni a társadalomba. Életük első hat éve a leglényegesebb, megfelelő egészségügyi ellátás, gyógytorna, masszírozás, felzárkóztatás, gyógypedagógiai módszerek mellett az oktatás is nagyon fontos, amit érdemes már csecsemőkorban elkezdni. Jó az utánzó képességük, szívesen tanulnak, szinte mindenre meg lehet tanítani őket. A Down-szindrómás gyerekeknél gyakrabban fordulnak elő bizonyos betegségek, de ezek rendszeres szűrésén és kezelésén kívül nem szorulnak külön gondozásra.

Mint láttuk, ezeknek a gyerekeknek jó esélyeik vannak teljes életet élni. Értékesek. Nekik sem kell más, mint minden embernek: szeretet.

Olyan sokat beszélünk pénzről, sikerről, hatalomról, de a végén mégis ezek az értékeink számítanak: a szeretet, a jóság, a figyelem, az élet. Mert minden egyes élet fontos. Valaki és valakik igent mondtak rá. És nem véletlenül.

G.K.

Az életről...

Az életről, vagy legalábbis az értelméről fölösleges beszélni. Ezért hát elég gyakran tesszük. Az ember, amikor nagy és erős akar lenni, az eszére hivatkozik. Mi marad még?

Két kislány mezítláb sétál hazafele a belvárosban. Lábukat égeti a forró aszfalt, de aztán lelocsolják, és a vizes út illata kiengeszteli őket.

Kék ruhában ül, lábán újra nincs cipő. Az izzadt föld barnára festette bal talpát, melyet most a levegő tart. A fiú, zöld ingben, mellé ül, és a kezében lévő pohárból bort locsol a lábfejére. Ujjával követi, míg az boldogan a földre nem csöppen.

A távolból leskelődtem. Először felment a fellegvárba, és leült egy betondarabra. Csendre intette a felhőket, és megszámlolta a madarakat. Feltűnt neki, hogy bármennyire is küszködik a város, mégis a Szent Mihály tornya a magasság kegyeltje. Majd egy óra múlva felkerekedett, és a belvárosba sétált. Ott leült az egyik kapu alá és várt. Egy lány és egy fiú állt meg mellette. A lány megfogta a kezét, és úgy tartotta, míg a fiú szép dúsra be nem fonta a haját. Az arcán megjelent az első mosoly.

Makarónit ettek paradicsommal és zöld paprikával. Épp csak tavaszodott. Kint már a sötétség örült az idejének, bent teát mértek. Véletlenül egymás mellé kerültek. Véletlenül a tea éppen eléggé volt forró, a szabadidő is épp eléggé volt szabad, és a mosolyok is épp eléggé voltak őszinték, hogy az egyik lány odamenjen a másikhoz, akivel még sohasem beszélt, és azt mondja neki: L., én elmondom neked! És elmondta. Neki, magát. Megmagyarázhatatlan.

Tisztes távolságban ültek az egyetlen ágyon a szobában. A kislány egy ceruzát tartott, mely a még soha nem tapasztalt idegesség miatt le és fel himbálózott a szívverés ritmusára. Hogy reszketek, mondta ő. A kisfiú lágyan megfogta a másik végét, és kihúzta a reszkető kézből. A ceruza mozgása most az ő szívverését idézte. Akkor értették.

Valaki így búcsúzkodik: Légy szeretve!

Léna

Ez az, amit keresek...(„Morzsákat hagyni”)

Kerestem is, meg nem is, jött is, meg nem is, vagy csak egyszerűen rám talált: ahogy egy jó szó szokott, egy pontosan rám illő nadrág a turkálóból és egy véletlenül – várt – találkozás... Pont olyan volt, és pontosan olyan számomra szociális munkát tanulni és „dolgozni”.

Olyan szavakról kellene beszéljek, amiket még csak olvastam, hallgattam, átéreztem szülestörténetekből és a dúla képzés alatt. Szülés – születés – várandósság. Nincs távol tőlem, de közel sincs. Ami viszont biztos, hogy nem kell eladni a nőknek, hogy jobb otthon szülni, mint kórházban, vagy fordítva: kórházban szülni jobb, mint otthon. (Aki ezt „megveszi”, az csak beáll az egyik harctáborba, és a sztrájkos táblákat emelgeti, vagy rosszabb esetben a fegyvert tölti az ellenfélre.) Vannak olyan nők, akik otthon akarnak szülni, és vannak olyan nők, akik kórházban akarnak szülni. A kérdés mégis az, hogy társadalmi szinten lehetősége van-e egy nőnek a szabad döntésre? A „szabad” döntés után pedig az egyenlő biztonsági esélyre? (Mivel egy „jónak” mondható szülés a biztonság érzésére épül, és a biztonság kérdésén múlik!) Nyújtunk-e elég információt ahhoz, hogy a nő szülése és a gyermek születése emberségesebbé, vagy ahogy a szakemberek mondanák „Baba-barátivá” váljon? Vajon az „Anyabarátí”-t (csak zárójelben merem említeni az „Apa-barátí” szülést) is nem kellene pont annyira komolyan vegyük, mikor ők teremtik az első kapcsolatot a külvilággal? A tanulmány, amelyet diplomamunkámra készítettem 2008-ban, arról számol be, hogy a csíkszeredai szülészet fejlődési üteme és minősége – az új technikák fele – még a becsületesen belénk nevelt kommunizmusban totyog. Nem vízben szülésről, gátvédelemről vagy függőleges vajúdról beszélek és álmodok, hanem egyszerűen arról, amit olyan szépen megfogalmaz Pestalozzi: „Annyit hamar megláttam, hogy a körülmények teszik az embert, de éppen olyan hamar azt is megláttam, hogy az ember alkotja a körülményeket, megvan benne a képesség, hogy azokat sok vonatkozásban a maga akarata szerint irányítsa.” Alkossunk lehetőséget magunk számára, mivel léteznek. Nők és Férfiak vagyunk, akik felelősséggel tartozunk magunkért és Isten adta gyermekeikért.

Még valami: Az Ezer Székely Leány találkozó kezdetén egy ember megkérdezte, hogy hisznek-e a résztvevők abban, hogy itt Somlyó hegyén még 100 év múlva is lesz ezer magyar leány, aki ünnepel. Bennem megfagyott a gondolat egy pillanatra, amíg az újságot böngészve

elképzeltem a lehetőségét az igennek és a nemnek... Gondoljuk át jól, mert ha IGEN, akkor felelősek vagyunk azért, hogy Ők hogyan születnek meg és Mi hogyan éljük meg a születésüket, várakozásukat...

Roth-Vízi Réka

Szamártestvér

A bőr

A külvilággal a bőrünkön keresztül érintkezünk. Szerepe a test védelme, a környezettel való kapcsolattartás, a test elhatárolása a környezettől.

A bőr három rétegből áll, ezek a felhám, az irha és a bőralja. A felhám a bőr felszíni rétege, változó vastagságú, többrétegű elszarusodó laphám alkotja. A felhámiban öt szövettani egységet különítünk el. A csíráréteg folyamatosan osztódó, henger alakú sejtek összessége, amelyek egy alig látható alaphártyán foglalnak helyet. Az alaphártya hullámos lefutású, elválasztja a felhámot az irhától. Az irhának a felhámra benyomuló részét irhaszemölcsöknek nevezik. Az ujjakon ez hozza létre az ujjlenyomatot. A tüskeréteget az felszín fele haladó fokozatosan képződött sejtek alkotják. E réteg többsejtnyi vastagságú. A szemcsés sejtek rétegében a felszín fele közelítő sejtek egyre jobban ellaposodnak. A fénylő sejtek rétegében található lapos sejtek lizoszómái a sejt összes összetevőit lebontják, ezek már elhalt sejtek. Végül a legkülső réteg, a szaruréteg elhalt sejtekből áll, amelyek fokozatosan leválnak. Az elhalt sejteket a csíráréteg intenzív mitotikus osztódással pótolja.

Az irha a felhám alatt helyezkedik el, tömött rostos kötőszövet alkotja. Faggyúmirigyek, verejtékmirigyek kivezető csatornái, szőrtüszők, szőrállító izmok, érhálózat és receptorsejtek találhatóak benne.

A bőralja a kültakaró legmélyebb rétege, zsírsejtekben gazdag laza rostos kötőszövet alkotja. Itt található a szervezet zsírraktára, ugyanakkor a hőszabályozás fontos tényezője, mivelhogy hőszigetelőként működve csökkenti a hőleadást. A bőraljában található a verejtékmirigyek gomolyagjai, a bőr alatti érhálózat, a bőr idegei és egyes érzőtestecskek. Ezen utóbbiak segítségével a bőr felfogja a tapintási, hő- és fájdalomingeret.

Nagy Lilla

Mire jó a bőrradír?

Mire annyi kence? Ilyen kozmetikum, olyan lemosó, levakaró, pattanáselüntető, hidratáló, arckrém, kézkrem, lábkrém, narancsbőr-eltüntető,

bőrfehérítő, ránceltávolító, mitesszereltávolító, arcpakolás, szemráncceltüntető krém, és még sorolhatnám.. Mire még bőrradír is?! Kérdezik sokan méltatlankodva. Pedig igazán jó találmány. Felfrissíti és simává teszi a bőrünket, tisztít. Elkészítéséhez pedig jól bevált házi „boszorkányságokat” is bevethetünk.

A testünkben három sejttípust különböztetünk meg. Vannak sejtek, amelyek soha nem osztódnak (idegsejtek, izomsejtek). Vannak sejtek, amelyek csak bizonyos körülmények között osztódnak (például a májsejtek csodálatos módon csak akkor kezdenek el sokasodni, ha a máj egy részét eltávolították), és olyan sejteink is vannak, amelyek rengetegszer osztódnak, és hamar el is halnak. Utóbbi kategóriába tartozik a bőr is. Mint olvashattuk, a legfelső réteget alkotó fénylő sejtek elhalt, elszarusodott réteget képeznek, míg a csíráréteg állandóan új sejteket hoz létre. A bőrradír az elhalt hámsejteket távolítja el. Szébb, frissebb lesz tőle a bőrünk, az arcunk. A bőr olyan szervünk, amit mindenki lát, „az arc a lélek tükre” – mondják sokan. Vigyázzunk rá!

Réka

Házi készítésű bőrradír:

Nyuszi tipp: A kávézaccot az otthoni szépségápoló kellékeink közé is bátran bevehetjük. Nem kerül semmibe, főleg ha valaki kávézik a családban vagy a közvetlen környezetben, és ugyanakkor alkalmazása is roppant egyszerű. Kávéfőzés után a kávézaccal, amit általában el szoktak dobni, a megtisztított bőrt jól át kell dörzsölni, és rajta hagyni pár percig, utána pedig lemosni. Ennyi. Az eredmények magukért beszélnek.

Nyuszi

Lelki horoszkóp:**Kos (március 21.–április 20.):**

„Ha úgy nézed az embereket, mint Isten terveinek alkalmazottjait: gyökerében támadtad meg az akaratlanul is felébredő gyűlöletet.” (Szent-Gály Kata)

Bika (április 21.–május 20.):

„A legnehezebb kísértés az a világosnak tűnő meglátás: Isten nem szerethet engem. Nem találsz magadban semmi szeretnivalót. Ezen csak a hit szava segít: Istennek szeretnie kell téged, mert létrehívott, mert az ő gondolata vagy, és Jézus vére is ott van rajtad. Isten azt akarja, hogy megtanulj hinni szeretetében, minden érdemre való hivatkozás nélkül.”

Ikrek (május 21.–június 21.):

„A jó tanítvány, a keresztény ember gyógyít. Nem lehet igazi keresztény az, aki sebeket osztogatva járja életének útját, aki után csak vér, sértődés, harag keletkezik... a jézusi tanítvány után a könnyek felszáradnak, a sebek begyógyulnak, fájdalmak enyhülnek, mert ott Isten Országá kell beköszöntsön.” (Orbán Szabolcs)

Rák (június 22.–július 22.):

„Senki meg ne vessen ifjú korod miatt, hanem légy példája a hívőknek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztaságban.” (1Tim 4,12)

Oroszlán (július 23.–augusztus 23.):

„Ha valóban át akarunk jutni a túlsó partra, komoly erőfeszítésekre van szükség, néha fájdalmas is lehet az út, a fejlődés útja, de hogy képesek legyünk rá, magunkkal kell vinnünk Jézust, úgy, ahogy van. Nem baj, ha néha kellemetlen ez a mi Jézusunk, ha néha nem azt mondja nekünk, amit szeretnénk. Inkább legyen igazi, mint olyan, amely csak simogat, hízeleg nekünk, de nem igazi.” (Páll Leó)

Szűz (augusztus 24.–szeptember 23.):

„A szeretet kérés nélkül ad, makacskodás nélkül elfogad, késlekedés nélkül megbocsát, és csak saját elégtelensége miatt szenved.” (Peter Lippert)

Mérleg (szeptember 24.–október 22.):

„Szeretettel és hűséggel jóvá lehet tenni a bűnt, az Úrnak félelme távol tart a rossztól.” (Péld 16,6)

Skorpió (október 23.–november 21.):

„Ne csodálkozz a megszóláson: amikor kiemelkedtél az átlagból, az átlag-lelkiségből, más lettél, mint más az a világ, amely lefoglalja vágyaidat. Természetes, hogy környezeted felfigyel erre, és ellentmondások tüzebe kerülsz. Annál is inkább, mert még vannak benned gyarlóságok, és nem is találsz el mindig százszázalékosan a helyeset.” (Szent-Gály Kata)

Nyilas (november 22.–december 21.):

A szeretet abszolút mindig tetteket jelent, a többi duma. Néha azonban nem árt, ha szavakkal is kiegészítjük ezeket a tetteket.

Bak (december 22.–január 19.):

„Légy hálás azoknak, akik csiszolnak téged. Megfizethetetlen szívesség ez: hozzásegítenek jellemed fejlődéséhez, akaratod megedzéséhez, sőt, a hősiességre is alkalmat adnak.” (Szent-Gály Kata)

Vízöntő (január 20.–február 18.):

„Nem kell a miértekre már itt a földön megkapnunk a választ. A föld: a hit élete, és a bizalomé.” (Szent-Gály Kata)

Halak (február 19.–március 20.):

„Az örvendező szív megszépíti az arcot, a bánatos szív pedig összetöri a lelket.” (Péld 15,13)

„Mi nem hiszünk horoszkópokban, de az alábbiak mindenike vonatkozhat rád, mert az év minden hónapjában lélekben újjászülethetünk.” (Leó tv.)

Az eltörött láb története

Már nem is tudta, hogy mikor volt a baleset. Emlékei szertefoszlottak és úgy tűnt neki, hogy ősidők óta mereven tartja a gipsz, mint egy koporsó.

Kellemetlen volt ez az állapot, de mégis meg voltak az előnyei. A test terhét nem a csontjai viselték, az izmainak nem kellett megfeszülniük és összehúzódniuk. A gipsz, mint külső váz tartotta őt, mindig biztonságban, megóvva még a hidegtől is.

Igy sántikált vele a kislány, bicegett. Szeretett volna szaladni, együtt játszani a többiekkel, ám begipszelt lábbal örvendett annak a néhány lépésnek, amit meg tudott tenni.

Az egészséges láb sokat kínlódott, hogy viselhesse a test terhét, minden izma megfeszült, amikor a kislány járt vele. Lenézte a beteg lábat, amiért az nem tud mozogni. Csakhogy a beteg láb ugyanolyan fitymálva nézett az egészségesre, és el nem tudta képzelni, hogy lehet valakinek belső váza, hogy nincs szüksége a gipsz jótékony megtartó erejére. Láta, amint az egészséges láb kék-zöld a sok ütéstől, amint kidagadnak rajta az erek, és tele van horzsolással. Ilyenkor büszke volt magára, hogy őt megvédi a gipsz, nem potyolódik meg, és nem horzsolódik le. Lassan elfeledte, hogy az igazi élet a gipsz nélküli állapot, amikor szabadon lehet futkározni, amerre a kislány kedve tartja, együtt a többiekkel. Ellustult, és megszokta a kényelmet.

Telt múlt az idő, összeforrt a csont a beteg lábban, és az orvosok levágták róla a gipszet. Amikor először megpróbált a beteg lábára ráállni, az összecsuklott, és a kislány elesett. Hiába erőlködött, nem tudott parancsolni az izmainak, hiszen azok már megszokták a külső védelmet, amikor nem felelősek a saját mozgásaikért, amikor nem kell terhet cipelniük, csak egyszerűen elengedniük magukat, hiszen a gipsz úgymint megtartja őket.

A beteg láb lassan rájött, hogy tévesen gondolkodott. Az ő feladata nem az, hogy egy merev vázban éljen, amely mindentől megóvja őt, még csak nem is kell erőlködjön, hogy egyenesen álljon, hanem, hogy belső vázával fenntartsa önmagát és a testet.

De az elsatnyult izmoknak nehéz volt az önkontroll. Nem akartak engedelmessé válni a parancsoknak. Túllontul megszokták a kényelmet. Az egészséges láb pedig csúfolta beteg társát, aki most már rádöbbenve helytelen nézeteire, képtelen volt azzal az érvvel elengedni a füle mellett az őt ért vádakot, hogy a gipsz az igazi és életrevaló állapot. Tisztában volt vele, hogy neki kell megváltoznia, nem az egészséges társának.

Szomorú volt, úgy érezte, semmi értelme nincs az ő életének. Hiszen nem tudja teljesíteni a rá bízott küldetést, nem tudja fenntartani a testet. Mihez lehet kezdeni egy elkényelmesedett, satnya izmú lábbal? Még csak nem is tehet semmit, hiszen magatehetetlenül összecsukszik, amint megpróbál elmozdulni valamerre. Nem tőle, hanem a benne levő izmoktól függ, hogy fenn tudja-e tartani az egyensúlyt, vagy nem.

A kislány elkezdett gyógytornára járni, hogy megerősítse az ellustult lábát. Különböző tornagyakorlatokat végzett, amelyekkel megpróbálta megnevelni szófogadatlan lábát.

A láb lassan tanult engedelmességet. Kezdetben állandóan összecsukszott, fájt, nem akart megmozdulni sem. De a kislány kitartó volt, és addig próbálkozott, addig erőlködött, amíg lassan-lassan a láb megtanulta elbírnival a test súlyát, és egyre ügyesebb mozgásokra volt képes.

Néhány hét múlva a kislány újra tudott járni. Kívülről nem látszott, hogy bármi problémája is lenne a járással, szinte egyformán mozgott a két lába. Csakhogy a beteg láb, annak ellenére, hogy teljesítette a tőle kért mozgásokat, rettenetesen fájt, de ezt csak a lány tudta. Bizony sokszor könnyek szöktek a szemébe, amikor egy-egy erőteljesebb mozgást végzett, vagy megfeledkezett magáról és ráugrott beteg lábára. A beteg láb tiltakozott. Utolsó próbálkozásai voltak, hogy visszaállítsák azt a természetellenes, de kényelmes állapotot, amikor a gipsz külső vázként és védőburokként vette körbe, és megkímélte minden munkától és fáradságtól.

Hogy mikor fogja feladni a beteg láb a tiltakozást, azt nem tudta a kislány. De bízott benne, hogy egyszer majd nemcsak járni fog tudni, hanem metsző fájdalom nélkül fogja tudni használni beteg lábát.

Mert a szaladás, a játék, az élet, a gipsz pedig nemcsak védőburok, hanem koporsó is egyben.

Nagy Lilla

Viccek

Az állatorvos elmegy az emberorvoshoz. Az megkérdezi:

- Mesélj, mi a panaszod?

Mire az állatorvos:

- Hja, így könnyű!

☺

A rendőr hazamegy, és boldogan újságolja a feleségének:

- Nézd, drágám, ma vettem egy új cipőt, de sajnos csak néhány nap múlva vehetem fel.

- Miért? - kérdezi a felség.

- Azért, mert az eladó azt mondta, hogy az első napokban szorítani fog.

☺

Két macska beszélget:

- Azt hiszem, ma balszerencsém lesz!

- Miből gondolod?

- Reggel átment előttem egy fekete kutya.

☺

A futballedző a születészt várószobájában sportújságot

olvas. Egyszer csak kijön a nővér és így szól:

- Gratulálok a kisfiú megérkezett.

Rövid idő múlva újra kiszalad:

- Gratulálok, még egy kisfiú.

- Nézze, nővérke - szól rá ingerülten az edző -, ne zavarjon minden pillanatban.

Számolja szépen össze őket, és a

második félidő után mondja be a

végeredményt.

☺

- Gyorshajtásért felírom! - mondja a rendőr az autósnak.

- Az még mindig jobb, mintha én írnám fel magát - érkezik a válasz.

- Miért? Ki maga?

- A sírköves.

☺

- Jean, ki csámcsog a garázsban?

- A rozsdá eszi a kocsiját, uram!

☺

Az oroszánkölyök egy embert kerget

egy fa körül. Az anyja rárivall:

- Hányszor mondjam, hogy ne játssz az

ennivalóval!

☺

.

„Áldott légy, Uram, Földanya nénénkért!”

Hát elindult a Százlábú! Bár sejtette, hogy sok-sok lába miatt nem lesz veszélytelen ez az út, mégis úgy érezte, mennie kell. Megtapasztalni a Csodát! Aztán a Vihar elsodorta két lábát...Kettőt a százból. S ment tovább a kilencvennyolc.

Kilencvennyolc láb (vagy tán még párral több), biciklizett együtt az idei Ferbit-en, Ferencs Biciklitúrán. A Bonaventura testvér által második alkalommal megszervezett zarándokút, az idén, Székelyudvarhely – Gyergyószentmiklós – Csíkszereda – Gyímes között tartott.

Mesélhetnénk hosszan a zarándoklat nyújtotta élményekről: a táj szépségéről, az emberek kedvességéről, figyelmességéről, a jó hangulatról, vagy arról a sok meglepetésről, ami folyamatosan enyhítette az út fáradalmait, s ami a háttérből komoly szervezési munkát sejtetett. Köszönet mindezért!

De van itt még valami! Az a Csoda, amelyik nem csak 3 napig tart: a megajándékozottság! „Áldott légy, Uram, Földanya nénénkért!”. De légy áldott minden testvérünkért is, akikkel ezen az úton megajándékoztál minket! Mert ez az út, minden fáradtságával, szépségével, imájával együtt, megsejtetett valamit ebből a Csodából.

Talán így megértem, ha érezni akarom a Virág illatát, le kell hajolnom hozzá.

hopp-hopp

J.